

Met een koffer vol theepotjes, een verhaal over keramiek en het gevoel dat ze water naar de zee droeg, vloog **TINEKE VAN GILS** naar China om mee te doen aan een theepottententoonstelling. Hieronder haar persoonlijke verslag.

ZO CHINEES ALS EEN THEEPOT

In Shanghai in het Noble Seafood Restaurant van Mister Wu, de sponsor van de expositie, zullen van tweeëntwintig kunstenaars in totaal ruim honderd theepotten worden geëxposeerd. Mister Wu is een groot verzamelaar van theepotten. Niet alleen omdat het theedrinken in China een vorm van levensgenieten is, maar ook omdat: "Chinese have a thousand years background about tea and teapots. Supporting a new teapot history by building up a lively teapot-library with educational meanings, is supporting Chinese teapot culture too", aldus Hwang Jeng-daw, de organisator van het geheel. Hwang, aanvankelijk zelf verzamelaar, werd theepottenmaker in het begin van de jaren negentig en geniet inmiddels internationale bekendheid als zodanig en als 'guest-artist'. In Nederland gaf hij tijdens een expositie van zijn werk bij JBK-Gallery in Amsterdam demonstraties bij Keramikos

in Haarlem. In China organiseert Hwang, zelf afkomstig uit Taiwan, hedendaagse internationale theepottenshows. Vorig jaar, in 'het jaar van het varken', startte hij met een reeks exposities gekoppeld aan de Chinese dierenriem en vroeg Jeroen Bechtold en mij om daarvoor theepotten in te zenden. Dit jaar is 'het jaar van de rat' en ben ik samen met nog vier kunstenaars van verschillende nationaliteiten te gast bij de opening en worden we meegenomen naar Yixing, dé theepottenstad, waar we naast de 'national living treasures' ook ateliers van jonge hedendaagse theepottenmakers bezoeken. En naar Jingdezhen, dé stad van het chinees porselein, waar ik diep ontroerd raak bij het zien van acht handen die als één stuk gereedschap uit pakweg honderd kilo klei een pot trekken, waar hun naam nooit op zal staan: the unknown craftsmen.

Foto boven: Tineke van Gils

Janet DeBoos

Theedrinken is in China een

vorm van levensgenieten

Ratten en muizen

Het maken van rattentheepotten, op zich al een uitdaging, opent een andere wereld. De expositie maakt duidelijk dat geen van de deelnemers het rattenthema als een verenging heeft opgevat. De vrijheid straalt van de werken af, terwijl het eigene van al die verschillende handschriften onmiskenbaar zichtbaar is. Elk van de ratten is terug te leiden naar het oeuvre van de maker. Zo zijn de rattheepotten van Ruthanne Tudball (Engeland) meteen herkenbaar aan die typische tuitaanzet met het doorkijkje waar zij patent op heeft. Goed thuis te brengen zijn ook de ratjes van Janet DeBoos (Australië). Het idee van DeBoos is dat haar gebruiksvoorwerpen tijdens het gebruiken worden herschapen, waardoor de gebruiker min of meer deelgenoot wordt van het scheppingsproces. Daarvan zie je natuurlijk niets zolang een theepot in een vitrine staat, maar voelbaar is het wel, want meer dan de meeste andere werken in deze expositie proberen de potten van DeBoos je te verleiden om ze te gebruiken. De werken van Hwang Jeng-daw zijn herkenbaar aan technisch vernuft dat hij uitbeeldt. Voor deze tentoonstelling bouwde hij theepotten-tijdmachines vol radertjes en overdrukventieltjes waar een ratje zich graag tussen verstoppt.

Koffers vol

Als ik arriveer blijkt Adil Writer, kunstenaar/keramist uit Aureville (India) al aangekomen, terwijl zijn koffer met theepotten nog vier dagen op zich laat wachten. Writers werk is intuïtief en direct en voorzien van een rode stip zoals de 'red dot' op het voorhoofd van Indiaase vrouwen, maar Adil zelf legt liever de relatie naar zijn jeugd: "Ever since I can remember, the tika has been part of the celebration mode in my house". Aan het eind van de eerste dag arriveren Urmas Puhkan, docent aan de Estonian Academy of Arts en Külli Kõiv, organisator van symposia in Talin (beiden uit Estland). Ook van hen komt een koffer na vier dagen pas aan, nog net voor de opening van de expositie. Kõiv omschrijft haar werk als "memories from the future". Haar rattheepotten zijn robotachtig door

de geschubde constructie van plaatjes klei, terwijl de afwerking en het kleurgebruik juist iets melancholiek uitstralen. Puhkans werk neigt naar het sureële. Een rat en een theepot hebben zó weinig met elkaar te maken, dat Puhkan besloot daar nóg een beeld tussen te schuiven, wat de vervreemding extra vergroot. Hij komt uit bij een rat-auto-theepot. Gezien de kofferaffaires prijs ik mijzelf gelukkig met mijn theepotten in mijn handbagage. Het zijn handgedraaide porseleintjes die vrijwel direct in de nog natte klei zijn gevormd en gemonteerd. Alle flexibiliteit van het materiaal, evenals de sporen van het maken, zijn zichtbaar.

Zoek de verschillen

De theepotbeeldjes van Rafael Navas, een Spaans beeldend kunstenaar wonend in Japan, zien eruit zoals ze eruit zien omdat ze van klei zijn gemaakt. Tegelijkertijd zijn ze zó schilderachtig en sculpturaal dat ze nauwelijks nog onder de naam 'keramiekunst' zijn te vangen. Veel dichterbij de keramiektraditie staat het werk van Hennie Meyer (Zuid Afrika), die zijn expressieve rattentheepotcompositie heeft voorzien van een uiterst gedetailleerde oppervlaktebewerking en verrukkelijk glazuren. Ook de theepotten van Rimas VisGirda (USA) kunnen worden gezien als echte keramiekkunst. Zij tonen nadrukkelijk zowel de maker als het materiaal: VisGirda overdrijft de imperfecties die eigen zijn aan het construeren en hult zijn pot in goud, wat heel gepast is in een oeuvre waarin de invloeden van rages en mode zichtbaar zijn. Het lijkt wel alsof juist de beperking tot een thema zo helder de creatieve 'eigenwijsheid' van elke kunstenaar laat zien. En als ik dan weer de kleitrekken in Jingdezhen voor mij zie, heb ik stof genoeg om over na te denken.

Na ruim twee weken China keer ik huiswaarts met een koffer vol theepotjes (Yixing), een verhaal over keramiek en de wetenschap dat water naar de zee dragen heel inspirerend kan zijn.

Foto's van de theepotten zijn van de kunstenaars zelf

Rimas VisGirda

Adil Writer

Külli Kõiv

Hwang Jeng-daw